

Op reis tussen twee bijzondere bergen

Persoonlijke indrukken

'k Had al heel wat mensen enthousiast horen vertellen over hun reis naar Israël. Onvergetelijk zou het volgens hen zijn om door het land van de Bijbel te trekken. Zou 't echt zó bijzonder zijn? dacht ik altijd bij zulke gesprekken. Nu zeg ik: ze hadden gelijk. Reizen door Israël maakt heel veel indruk. Althans dat heeft het op mij gedaan. In onderstaand artikel wil ik er iets over vertellen.

Van 10-20 april 2007 organiseerde het CIS een studiereis naar Israël onder het thema 'Tussen twee bergen'. Naast het bezichtigen van allerlei plaatsen in Israël zou tijdens deze reis de vraag centraal staan: hoe wordt er in het Jodendom en in het christendom omgegaan met de Thora? Een interessant programma was samengesteld en beloofde veel goeds. Met vreugde schreef ook ik in op deze reis. En na twee boeiende voorbereidingsbijeenkomsten in Ede (zie vorige nummer van VoI) was het dinsdag na de Pasen zover. Een groep van ongeveer 30 mensen verzamelde zich op Schiphol en na een uiterst strenge controle gingen we om 13.15 uur de lucht in. 't Was voor mij de eerste keer dat ik vloog. Wat een belevenis! In de vroege avond kwam Tel Aviv in zicht. Veilig kwamen we op de grond aan. Daar moesten we een aantal uren wachten op een binnenlandse vlucht naar Eilat. Om ongeveer elf uur 's avonds arriveerden we daar. Met de bus werden we naar ons hotel gebracht en daar zit je dan op je kamer: vele kilometers van huis, in het land waar zoveel gebeurd is. 't Is niet goed te beschrijven wat er dan door je heengaat, maar 't

geeft een heel apart gevoel.

Het Timnapark

De volgende morgen bracht de bus ons naar het Timnapark. Daar kregen we een inleiding op wat er vele eeuwen geleden in dat gebied plaatsvond (koperwinning) en een rondleiding door dat prachtige oord. De gids had ons heel wat te vertellen. Ten slotte bracht hij ons naar een model van de tabernakel op ware grootte. Een Messiasbelijdende Jodin leidde ons erin rond. Enthousiast vertelde ze ons over de betekenis van dit heiligdom en toen ze merkte dat wij christenen waren, schroomde ze niet om gloedvol de lijnen door te trekken naar de Heere Jezus. 'k Genoot ervan. Prachtig hoe de HEERE in de tabernakel al volop de verzoening door Christus heeft uitgebeeld. En toen stonden we met elkaar in het Heilige der heiligen. Iemand zei: 'Laten we wat zingen'. En toen klonk daar onder het tentdoek van de tabernakel het lied van de bekeerde Jood Isaïc da Costa: 'Halleluja, lof zij het Lam'. Ja, daar word je dan wel even stil van op zo'n plaats. Ook van het 'U zij de glorie' dat we daarna aanhieven.

Op en rond de Sinai

Vervolgens ging de reis naar Egypte.



Model van de tabernakel



Ds. C.J. Droger

Hier sprak
God hoorbaar de
Tien Woorden uit

Voor de komende nacht stond een beklimming van de Sinaï op het programma. Na een maaltijd in het Morgenlandhotel en een korte slaap bracht de bus ons om half drie aan de voet van de Sinaï. En toen begon er een boeiende wandeling. Met vele anderen, allemaal richting de top van deze bijzondere berg. Rond half zes waren we op de top. En toen ging de zon op. Wat een moment! En dan denk je: hier is het gebeurd. Hier sprak God hoorbaar de Tien Woorden uit. En het volk Israël was daar beneden in de uitgestrekte vlakke en hoorde God spreken. Er ging heel veel door me heen op die plek. Je leest het elke zondagmorgen voor: 'Toen sprak God al deze woorden...' (Ex. 20:1) en dan denk je: dat was hier!

Toen we de berg voor een deel afgedaald waren, hielden we een morgenwijding. We zongen een paar verzen uit Psalm 119. Over het heerlijke Woord van God en over Zijn heilzame wet. En dan kijk je naar boven, naar de top van de Sinaï, en dan word je stil.

Nadat we de berg helemaal afgedaald waren, lag daar aan de voet ervan het St. Catharinaklooster en daar wachtte het deel van de groep dat niet meegegaan was de berg op. Samen brachten we een boeiend bezoek aan het zeer oude klooster. Bijzonder was dat we de beroemde bibliotheek mochten bezichtigen. En het onderhoud met een van de monniken op het zonovergoten dak van het klooster zal me ook nog lang bijblijven. Heel rustig vertelde hij wat de betekenis van de Tien Woorden in zijn traditie is. Met veel van zijn opmerkingen konden we instemmen.

Toen ging de reis weer terug naar Eilat. Daar wachtte ons na de maaltijd een interessante lezing van een lid van de Messiasbelijdende gemeente ter plaatse. Hij gaf aan hoe hij probeert met Joden in contact te komen en hen te vertellen over de Verlosser die gekomen is.

Naar Jeruzalem

De volgende dag reisden we van Eilat

naar Jeruzalem. Onderweg kom je dan langs allerlei sprekende plaatsen. Zo stopten we even bij de Dode Zee en konden zij die er graag even in wilden drijven, de sensatie daarvan meemaken. We hielden ook even stil bij Engedi en vanuit de verte zagen we Qumran, de vindplaats van de beroemde Dode Zee rollen. En toen naderden we Jeruzalem. We zongen o.a. Psalm 122. Ten slotte kwamen we in Israël's hoofdstad aan. Wat een belevenis! Het was inmiddels vrijdagmiddag en we zagen vele orthodoxe Joden zich voorbereiden op de sabbat. In ons hotel aangekomen, luisterden we eerst naar een lezing van dr. Raphi Jospe over de betekenis van de Tien Woorden in het Jodendom. Hij maakte ons duidelijk dat de Tien Woorden voor het Jodendom een onderdeel vormen van de hele Thora en daardoor geen speciale betekenis hebben zoals bij ons.

Na de lezing viel de groep in tweeën uiteen: een deel bezocht de vrijdagavonddienst, die Kabbalat Sabbat (de ontvangst van de sabbat) heet, in een synagoge en ging daarna met verschillende Joodse gezinnen mee om de sabbatmaaltijd met hen te gebruiken; een ander deel begaf zich naar de Klaagmuur om daar het begin van de sabbat mee te maken. Ik koos voor het laatste en stond tussen vele Joodse mannen en jongens die rondom tafels hun gebeden zeiden. Vaak bewegend met heel hun lichaam. Aan de ene kant vond ik het heel bijzonder om daar zo tussen te mogen staan. Tegelijk bracht het veel vragen met zich mee: waarom doet men dit, wat bedoelt men ermee, wat hoort men in de gebeden? Op een bepaald moment maakte een beklemming zich meester van me, omdat ik besepte: hier is Christus niet en wat betekent dit dan in Gods ogen en oren? Is dit 'de ijver tot God zonder verstand' waarover Paulus het heeft in zijn brief aan de Romeinen? Met veel indrukken lieten we het tempelplein achter ons. Dwars door de

hier is
Christus
niet en wat
betekent dit
dan in Gods
ogen en
oren?



In gebed bij de Klaagmuur

Arabische wijk met zijn karakteristieke winkeltjes liep ons groepje terug naar het hotel. Daar genoten we van een heerlijke maaltijd. Wat is het eten en drinken in Israël goed!

Een bijzondere rustdag

En toen was het sabbat. Ook voor ons was dat de rustdag. Opnieuw gingen onze wegen uiteen. Ons groepje koos ervoor om de Grote Synagoge te bezoeken en daar de dienst voor een deel bij te wonen. Ook daar weer de gevoelens van bij de Klaagmuur. Aan de ene kant was ik erg onder de indruk van wat er gebeurde: het reciteren van de gebeden, het 'lezen' van de Thora van het jongetje dat zijn 'bar mitswa' deed (en daarop 'bekogeld' werd met snoepgoed vanaf de gaanderij van de vrouwen), het zingen van de chazan (wat een stem!) met begeleiding van een vierstemmig mannenkoor. Aan de andere kant weer die leegte: waar is Christus? Ook hier werd Hij pijnlijk door me gemist. En je gunt het Joodse volk zo van harte dat ook zij Hem zullen vinden. Want alleen in Hem is het leven!

Omdat we 's middags een dienst van een Messiasbelijdende gemeente zouden bezoeken, was er tussen de diensten

tijd voor een wandeling door Jeruzalem en omgeving. Ook dat was de moeite waard. We bezochten o.a. de Grafkerk en liepen de Via Dolorosa. Veel indruk maakte het bezoek aan de Grafkerk op mij. Die kerk is gebouwd over Golgotha heen, zou je kunnen zeggen. Op de plaats waar ongeveer Jezus' kruis heeft gestaan, stonden we stil. En toen ging het heel diep door me heen: hier is het gebeurd. Hier is alles door Christus volbracht. Ook voor mijn zonden. Ik kan niet zeggen wat die indruk me deed. Heel veel.

Tijdens dezelfde wandeling deden we ook Gethsémané aan en beklommen we de Olijfberg. Vandaar hadden we een prachtig uitzicht op de stad. En toen was het tijd om het kerkgebouw op te gaan zoeken van de Messiasbelijdende gemeente. Na enig zoeken kwamen we er en woonden we er de dienst bij. Door de vertaling van Kees Jan Rodenburg konden we er gelukkig iets van volgen, want er werd uitsluitend gesproken en gezongen in het Ivriet. Na de dienst wandelden we terug naar ons hotel en sloten we deze bijzondere sabbat met elkaar af.

Nieuwe indrukken

De volgende dag zou ons weer veel

Hier is
alles door
Christus
volbracht

De Grafkerk te
Jeruzalem



nieuwe indrukken geven. 's Morgens hoorden we uit de mond van dr. Einat Ramon, de eerste vrouwelijke rabbijn in Israël, hoe zij de Schriften uitlegt. Ze probeert recht te doen aan de historische betekenis van de tekst en vervolgens de brug te slaan naar het heden. Aan de hand van Leviticus 12 en 13 liet ze zien hoe dat dan gaat. Interessant was ook haar uitleg bij het reciteren van de Tenach. Ze liet aan ons horen dat elk Bijbelboek zijn eigen manier van reciteren heeft. Boeiend!

's Middags bezochten we het Hoogge-rechtshof van Israël, dichtbij het gebouw van de Knesset gelegen. We werden in dit schitterende gebouw rondgeleid door een Nederlands sprekende gids. We hoorden welke plaats de Thora in het rechtssysteem van Israël inneemt. Een interessante excursie! Om 16.00 uur namen we onze plaats in in de kapel van het Zweeds Theologisch Instituut waar Kees Jan een kerkdienst leidde. Ik kroop achter het keyboard en samen zongen we naar hartelust tot eer van Israëls God. 's Avonds waren Kees Jan en zijn vrouw Esther bij ons te gast en vertelden zij ons iets over hun werk in Israël. Begeleid door gitaar zongen we een aantal fraaie Joodse liederen, o.a. 'Hineh ma tov' (Ps. 133). We ervoeren het ook.

Het mooie Galilea

De maandag bracht ons in de buurt van het meer van Galilea. Wat een prachtige omgeving en wat een herinneringen! Wat is hier in bijbelse tijden veel gebeurd! We bezochten o.a. de Kerk van de Zaligsprekingen en lazen het begin van de Bergrede terwijl we op de helling van een berg zaten. Na een rondleiding door het prachtig gelegen *Domus Galilaeae*, een Rooms-katholiek studiecentrum waar de ontmoeting met het Jodendom centraal staat, zong de gids het 'Sjema Israël' voor ons. Dat leverde bij ons allemaal kippenvel op. Later aten we aan de oever van het meer een Petrusvis. Ten slotte kwamen we aan

in de kibboets Lavi waar een prachtig hotel ons een aantal dagen zou herbergen. Na een uitgebreide rondleiding over het terrein luisterden we naar een lezing van rabbijn Meïr Rubenstein over het tiende gebod. Daarna gingen we aan de maaltijd. Opeens begon een Duitse groep in de eetzaal een vierstemmig lied te zingen. Schitterend!

De volgende dag bezochten we Nazareth. We werden in Nazarethvillage, een soort oudheidkundig 'openlucht'-museum rondgeleid door Maarten Dekker, de Israëlwerker van de Geref. Gemeenten, en hij deed dat voortreffelijk. Veel bijbelse dingen werden hier duidelijker. Na het museum bezochten we de Synagoge en de Kerk van de aankondiging en vervolgens ging de reis naar Sfar'am waar ons een heerlijke maaltijd wachtte en een interessante lezing van Elias Jabbour in het House of Hope. Al jarenlang zet hij zich in om Joden en Arabieren met elkaar te verzoenen. Moedig en bewonderenswaardig! Na dit bezoek werden we op de top van de berg Tabor gebracht, volgens de overlevering de berg der verheelijking waar Mozes en Elia aan Jezus verschenen. Wat een uitzicht! En wat een herinneringen ook hier! We werden er stil van.

De laatste dagen

Op woensdag reisden we van Galilea



Boot op het meer van Galilea

we lazen het begin van de Bergrede terwijl we op de helling van een berg zaten



Yad Vashem. De namen van hen die vielen moeten vermeld blijven

naar Jeruzalem waar we eerst een lezing volgden van dr. Serge Ruzer. Hij leverde een knap betoog, helaas niet vrij van Schriftkritische tendensen, over ‘De Joodse achtergrond van de Bergrede en verschillende latere interpretaties’.

’s Middags kon iedereen een eigen keuze maken voor de invulling ervan. Samen met anderen koos ik voor een bezoek aan Yad Vashem. Twee aan twee gingen we daar naar binnen en kwamen we onder de indruk van de verschrikkingen van de Holocaust. Het is echt te erg voor woorden wat daarin het Joodse volk is aangedaan. Aangeslagen kwamen we allemaal naar buiten. Dat dit heeft kunnen gebeuren...

’s Avonds hadden we opnieuw een ontmoeting met een Palestijns christen. Salim J. Munayer vertelde ons hoe hij verzoening tot stand probeert te brengen tussen Palestijnen en Joden. Hij doet dat vanuit het Bijbelse gebod tot naastenliefde. Echt bijzonder om zo’n broeder te ontmoeten!

Op donderdag gingen de mannen en vrouwen uiteen. De mannen bezochten een lezing van Joseph Shulam, terwijl

de vrouwen o.a. winkelden. De lezing was zeer boeiend. Shulam heeft zich intensief bezig gehouden o.a. met Handelingen en gaf mooie dingen daarover aan ons door.

’s Middags hoorden we een lezing van prof. dr. Israël Yuval die ons liet zien dat in de eerste eeuwen van de kerkgeschiedenis er geen boeken tegen de christenen zijn geschreven door de Joden, maar dat ze wel degelijk hun gevoelens richting hen gestalte gaven, bijv. in de gebeden voor de liturgie.

Na een smaakvol diner namen we afscheid van onze chauffeur en bedankten we hen die deze reis hadden georganiseerd en geleid. En toen nog even een paar uurtjes slapen, want om 1.00 uur zou de bus vertrekken naar Tel Aviv. Om 5.00 uur kozen we daar het luchtruim en om ong. 9.00 uur landden we op Schiphol. Een zeer boeiende, indrukwekkende en onvergetelijke reis was voorbij. Een reis ook met heel fijne onderlinge contacten in de groep. Sindsdien ben ik net zo enthousiast als al die andere mensen die ook eens Israël aandeden...

en kwamen we onder de indruk van de verschrikkingen van de Holocaust